

Tárgy: Tájékoztató Nyúl Község 2022 évi
állategészségügyi helyzetéről

Tisztelt Polgármester Úr, Jegyző Úr, tisztelt Képviselők és FaluTV-nézők!

A felkérésnek megfelelően elkészítettem beszámolómat a községünket érintő állategészségügyi helyzetről.

A beszámoló struktúráját illetően három részre tagolódik:

- Aktuális állatlétszámok és az elvégzett állatorvosi feladatok.
- Európa és hazánk járványhelyzete, az afrikai sertéspestis, a veszettség, a madárinfluenza és a TBC vonatkozásában
- A „Felelős állattartás elősegítése” című pályázat tapasztalatai

I.

Idén 37 éve, hogy ellátom Nyúl és Győrújbarát községek állategészségügyi feladatait. Ennek keretében végzem a nagy és kis létszámú haszonállatok, valamint a kedvtelésből tartott állatok gyógykezelését és a kapcsolódó preventív teendőket.

Nagy létszámú állatállományt továbbra is csak a volt nyúli TSZ major területén működő tehenészeti telepen található. A tejtermelő gazdaságot Tóth Lajos és Tóth Fidél vállalkozók üzemeltetik. 170 tehén és ezek szaporulata található itt, mindösszesen 445 db szarvasmarha. Ezen a telepen a teendőim: a beteg állatok kezelése, inszeminálás, éves ütemezés szerinti diagnosztikai vizsgálatok (TBC), vakcinázások (IBR), mintavételek (brucellózis, leukózis, IBR vérvétel, vetélt magzatok, BSE). A tehenészetben napi 4000 liter körüli tejet fejnek, amit a MIZO cég szállít el.

Nyúl községben 9 udvarban összesen 146 szarvasmarhát tartanak. Ebből nagyobb létszám Váczi Tamás vállalkozónál található (30 tehén és 30 növendék marha) a Pándzsapatak partján létesült farmján. A nagyüzemknél felsorolt diagnosztikai vizsgálatokat ezeknél a kisüzemi állományoknál is évente (november, december) elvégzem.

Sertést nyilvántartásom szerint 8 udvarban tartanak. Sertésenyésztéssel (anyagdisznó tartás) 3 udvarban foglalkoznak. Novemberben fog megtörténni a tenyész-sertések kötelező éves vérvétele brucellózis, Aujeszky-féle betegség és PRRS szűrése céljából.

Lovat községünkben 6 helyen tartanak, mindösszesen 18 állatot. A lovakkal kapcsolatos feladat a diagnosztikai vérvétel fertőző kevésvérűség illetve takonykór felderítése céljából, valamint a tetanusz és lóinfluenza elleni oltásuk.

A háztáji baromfiállomány az elmúlt 2 évben létszám tekintetében csökkenő tendenciát mutat. Egyre kevesebb helyen nevelnek csirkét, kacsát, pulykát, vagy tartanak tojótyúkot községünkben

Idén a nyúli méhészeteket nem sújtotta megbetegedés. A községben 2 helyen tartanak nagyobb számú méhcsaládot.

A kutyák, macskák és egyéb kedvtelésből tartott állatok gyógykezelését a győrújbaráti és a nyúli rendelőkben végezzük korszerű diagnosztikai eszközök és műszerek segítségével. A csontműtétek kivételével minden esetet el tudunk látni. Ha az állatot nem tudják szállítani,

vagy az eset úgy kívánja, természetesen a tartási helyén látom el a beteget.

Most pedig felsorolás szerűen az állam által elrendelt állatorvosi tevékenységek:

- Kötelező éves feladat az összes 6 hetesnél idősebb szarvasmarha TBC szűrővizsgálata bőrpróbával.
  - Kötelező diagnosztikai mintavételezés minden évben:
    - a tenyészmarhákból történő vérvétel brucellosis és leukózis felderítése céljából
    - a háztáji sertésektől (összes tenyész + meghatározott számú hízó) vérvétel brucellózis, Aujeszky-féle betegség és PRRS felderítése céljából.
    - a lovak fertőző kevésvérűsége és takonykorra irányuló vérvizsgálata 3 évente, illetve versenyeztetés esetén évente
  - Az elhullott 24 hónaposnál idősebb szarvasmarhákból agyvelő-mintavétel BSE felderítése céljából.
  - A vadászok által lőtt rókákból évente meghatározott számú egyed intézetbe küldése a kapszulás immunizálás (repülőgépről) hatékonyságának ellenőrzése céljából (csontból fluoreszcens eljárással).
  - A lőtt vaddisznókból mandula és véralvadék küldése KSP és ASP felderítése céljából.
  - Az embert mart kutya és macskák 14 napos hatósági megfigyelése, az ellátó orvossal és az ÁNTSZ-el egyeztetés ezen esetekben, jelentés készítés.
  - 3 hónaposnál idősebb ebek veszettség elleni kötelező oltása, a beoltott ebek nyilvántartása és felvitele a mikrochip-es adatbázisba.
- Folytatva a hatósági állatorvosi feladatok sorát:
- Kiadom az aktuális, haszonállatok tartásával kapcsolatos állami támogatások igénybevételehez a hatósági igazolást a feltételek teljesülése esetén.
  - Lóverseny felügyelete kirendelés alapján.
  - Újszülött borjak ENAR fűlszámos megjelölése.
  - Állatszállítások felügyelete, igazolások (hatósági bizonyítvány) kiadása, marhalevelek irányítása.
  - A talált rókahullák, idegrendszeri tünetek között elpusztult kutya, macska intézeti vizsgálatra küldése (veszettség!)
  - Gyepmesterrel kapcsolattartás, a kóbor ebek befogásában, állati hullák elszállításában közreműködés.
  - Az élelmiszer forgalmazó helyek, éttermek, konyhák ellenőrzésében (engedélyek kiadása) közreműködés a hatósággal.
  - Hatósági tejminta vétel laboratóriumi vizsgálatra a tejtermelő gazdaságokban (maradék anyag!)
  - Állatvédelmi, állathigiéniai és ENAR ellenőrzéseken részvétel a felettes hatósággal együtt (KMF ellenőrzés!). Az állatvédelemmel kapcsolatos bejelentések és feljelentések száma látványosan emelkedett az utóbbi 1-2 évben.
  - Bár nem szorosan vett állatorvosi feladat, de állampolgári megkeresés alapján sokszor próbálunk segíteni és megoldást találni a kutyaugatással, kutya marakodásával, kutyaval történő veszélyeztetéssel, kutya által elpusztított egyéb állatokkal (baromfi, nyúl, stb.), bűzzel, legyekkel kapcsolatos panaszos esetekben. Feleslegessé vált kutya, macska új gazdához vagy menhelyre való irányításában is közreműködünk.

-Sokszor-szinte hetente- kérik a segítségünket talált, elkóborolt kutyák chip olvasásában és ez alapján a tulajdonosukhoz való visszajuttatásukban.

-A működési területemhez köthető feladataimon túl a Győr-Moson-Sopron Megyei Állatorvosi Kamara Szakmai Bizottságának elnöke vagyok 2012-től. Ezzel összefüggésben a megyében szakmai ellenőrzéseket tartunk (pl.: eboltások, állatorvosi rendelők), szakmai továbbképzéseket szervezünk.

Részt veszek a hétvégi kiszállásos ügyeleti szolgálatban. Hétköznap gyakorlatilag 24 órás készenlétben vagyunk. Ha hosszabb időre elhagyjuk a körzetet, vagy szabadságra megyünk, helyettes állatorvosról kell gondoskodnunk.

II.

Európa és hazánk járványhelyzete, az ebből adódó feladatok:

Afrikai sertéspestis (ASP):

Az afrikai sertéspestis egy nagyon ragályos, vírusos fertőző betegsége a sertésféléknek (vaddisznó, házisertés, varacskosdisznó). Gyógyszerrel nem gyógyítható és hatékony védőoltás sem áll jelenleg rendelkezésünkre. Rendkívül nagy gazdasági kárt okoz abban az országban ahol megjelenik. A megbetegedett sertések szinte kivétel nélkül elpusztulnak. Ugyanakkor azt is hangsúlyozni kell, hogy az ASP-t okozó vírus az emberre semmilyen veszélyt nem jelent.

A 2017-es beszámolómban ugyanezen betegségről az „ Afrikai sertéspestis a kapuk előtt” címen írtam. A helyzet hazánkban azóta megváltozott. Az addig csak Grúziában, Oroszországban, Ukrajnában, Litvániában, Lengyelországban, Csehországban és Romániában jelen lévő vírusos betegség 2018 áprilisában megjelent hazánkban is. Az első esetet egy Gyöngyös mellett elhullott vaddisznóban igazolta a laboratórium. Azóta az ország keleti és észak-keleti megyéi felől terjed a betegség, de szerencsére házisertés állományok mostanáig nem váltak érintetté, Magyarországon ezidáig kizárólag vaddisznókban mutatták ki a kórokozót.

2020-tól napjainkig érintetté vált vármegyék: Szabolcs-Szatmár-Bereg, BAZ, Hajdú-Bihar, Pest, Fejér, Heves, Nógrád, Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron (2022.05.06.).

Az ASP laboratóriumi kimutatása állománygyérítés céljából kilőtt, elhullottan talált, klinikai tünetek miatt kilőtt illetve elütött vaddisznókból történt.

Hazánk járványtani szempontból az ASP vonatkozásában három területre osztható:

1. Fertőzött (Észak-kelet Magyarország és Budapest környéke)
2. Magas kockázatú (Duna-Tisza köze)
3. Közepes kockázatú (6 déli és nyugati vármegye)

Az egy év alatt gyérítés céljából kilőtt 150 ezer vaddisznóból 900 bizonyult pozitívnak, a 6600 elhullottan találtból pedig 4800 lett pozitív.

Annak ellenére, hogy a hazai házisertés állományokban eddig nem jelent meg a betegség, a vírus jelenléte mégis hatalmas károkat okoz a termelőknek és az egész ágazatnak. Csak 2021-ben minimum 45 milliárd forint árbevétel kiesést okozott a hazai sertésállományoknak, mivel a betegség megjelenését követően a távol-keleti országok azonnal leállították a sertéshús és húskészítmények importját, de az előírt kötelező járványvédelmi beruházások is sokat rontanak az ágazat helyzetén. Az ASP terjedésének megakadályozása céljából az országos főállatorvos az egész országra vonatkozóan elrendelte a sertésállományok összeírását (cenzus) és azok teljeskörű ellenőrzését. Az utasítás a közepes kockázatú területeket is érinti. Kötelezve vagyunk, hogy 2022 november 30-ig működési területünkön:

- A sertésállományokat korcsoportok szerint összeírjuk
- Vizsgáljuk meg a tartás járványügyi feltételeit (2 oldalas adatlap kitöltése)
- A sertésállományokat átfogó járványvédelmi tájékoztatásban kell részesítenünk, amit dokumentálnunk kell
- A sertésállományokban bekövetkezett esetleges változást (megkezdés, befejezés, telephely változás) azonnal jeleznünk szükséges a felettes hatóság felé
- A sertésállományok részére a cenzus során átadjuk a „Jó sertésállományi gyakorlat” című tájékoztató kiadványt

Amennyiben a betegség házisertés állományokat is megbetegítene, a járvány felszámolása érdekében hatósági rendelkezésre leöletett sertések után az állattartó 100%-os állami kártalanításra jogosult.

Veszetheység:

Ez a betegség végzetes kimenetele miatt minden beszámolómban említésre kerül. Az idei évben (szept. 21-én) egy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei község határában lelőtt rókából mutatta ki a NÉBIH debreceni laboratóriuma a gyilkos kórokozót. Az állategészségügyi hatóság az érintett területen gócvakcinázással egészítette ki a normál körülmények között is zajló őszi vakcinázási kampányt.

Hazánkban 2017 óta nem azonosítottak veszette állatot. A jelen eset feltehetőleg a vadállomány Ukrajna felőli mozgása révén következett be. Itt és Romániában a veszetheység szórványos gyakorisággal fordul elő, hazánkban szerencsére csak elvétve. Az ukrán határvidéken a korábbinál magasabb most a járványügyi kockázat, mivel Ukrajna állategészségügyi hatósága a háború miatt nem tudta végrehajtani a rókaállomány repülőgépes-szórásos immunizálást.

Az utolsó nagyobb esetszámú veszetheység 2013-2014-ben volt hazánkban, ekkor a közép-magyarországi területen 47 esetet regisztráltak.

Madárinfluenza:

Szintén visszatérő téma ez a betegség a beszámolóimban. Fontosságát nem is a súlyossága adja-bár gazdasági kártétele hatalmas- hanem az, hogy a betegséget előidéző vírus genetikai szerkezete a koronavírushoz hasonlóan labilis, változásra – mutációra hajlamos. Nagyon könnyen létrejöhet olyan variánsa, ami az emberre „átugorva” súlyos megbetegedést, akár világjárványt is okozhat.

A 2020-as évhez hasonlóan idén tavasszal (április elején) ismét megjelent hazánkban a magas patogenitású madárinfluenza vírus. Ez alkalommal egy 3500 egyedet számláló hízólúd telepen kezdtek el pusztulni az állatok Bács-Kiskun megyében (Kiskunmajsa). Az állomány felszámolása már a gyanú alapján megtörtént. A NÉBIH laboratóriuma később igazolta a H5N1 altípus jelenlétét. A gyors intézkedés ellenére újabb vármegyékben (Békés, Csongrád-Csanád, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar) is felütötte fejét a kór. A járvány megfékezése érdekében több tízezer baromfit kellett leölni állami kártalanítás mellett. A kitörésről és a járvány terjedéséről az országos főállatorvos soron kívül tájékoztatta a partnerországokat, valamint az ország magas kockázatú területein elrendelte baromfiállományok zártan tartását. Az idei járványhullám a gyors intézkedések eredményeképpen júliusra „lecsengett”. Azóta szerencsére a megfigyelési és a védőkörzeteket is feloldotta a NÉBIH. Hazánkat 2022 július 27-től az Állategészségügyi Világszervezet mentesnek nyilvánította. Sajnos több európai országban nem ilyen jó a helyzet. Augusztus közepétől több nagylétszámú baromfitartó gazdaságban jelent meg a betegség Franciaországban, Hollandiában, Németországban, Portugáliában és Spanyolországban. Idén az egész Egyesült Államokon is végig söpört a madárinfluenza. Több mint 20 millió szárnyas pusztult el a betegségben. A baromfitartó gazdák mellett a feldolgozóipar és a vásárlók is óriási kárvallottjai a járványnak. Rekord magas 2,94 dollár / 12db. lett a tojás ára.

TBC:

Az, hogy ezzel az elfeledettnek hitt betegséggel foglalkoznunk kell, az adja az aktualitását, hogy idén több hazai szarvasmarha állományban is talált az állategészségügyi szolgálat gümőkóros állatot. Év elején egy Bács-Kiskun vármegyei telepet kellett felszámolni a betegség megjelenése miatt, májusban egy Csongrád-Csanád vármegyei állományban, júliusban pedig egy Komárom-Esztergom vármegyei telepen jelent meg a gümőkór fertőzés.

Tudni érdemes, hogy az ember TBC-jét egy másik baktérium (M.tuberculosis) okozza, de a szarvasmarha kórokozója (M.bovis) is megbetegítheti és ez fordítva is igaz. A TBC-ről tudjuk, hogy elsősorban cseppfertőzéssel (köhögés, tüsszentés) terjed. A kórokozó elsősorban (az esetek háromnegyedében) a tüdőt támadja meg, de megjelenhetnek elhalásos gócok (gümők) a nyirokcsomókban, a húgy és ivarszervekben, a májban, agyhártyán, hashártyán, csontokban, de a bőrben is. A baktérium azokban okoz súlyosabb

megbetegedést – akár halált is – akiknek valamilyen okból nem működik jól az immunrendszerük.

A TBC évszázadokon át gyógyíthatatlan betegségnek számított, de ma már szerencsére rendelkezünk hatásos gyógyszerekkel ellene. Ezeket az antibiotikumokat kombinációban több hónapig szükséges adagolni. A TBC megelőzését szolgálja az újszülöttek BCG oltása és a tüdőszűrés is.

A szarvasmarha eredetű TBC előfordulását az állatorvosok által a 12 hónaposnál idősebb állatokon kötelezően végzett tuberkulinos bőrpróba hivatott megelőzni (0 óra-72 óra). Ezzel a módszerrel jó eséllyel ki lehet szűrni a beteg szarvasmarhát, ezt követően pedig szigorú protokoll szerint kell eljárunk, amit a Gümőkor-rendelet (2020.12.27-től érv.) ír le számunkra.

Hazánk a néhány pozitív eset ellenére hivatalosan TBC mentes státuszú. Az EU szerint, ugyanis ha az adott év vonatkozásában kevesebb mint 1%-a nem mentes a szarvasmarha állományoknak akkor még az ország mentesnek minősül (max. 15-17 állomány lehet nem mentes Magyarországon).

Az idei évben (szept. 6. és 9-én) a kötelező TBC szűrővizsgálatot (bőrpróbát) a nyúli nagylétszámú (Tóth Lajos tulajdonos) telepen már elvégeztem. Egyetlen állat reakciója keltett gyanút, de a diagnosztikai vágást követő hatósági húsvizsgálat és intézeti vizsgálat kizárta a TBC-s fertőzöttséget.

III.

A „Felelős állattartás elősegítése” című pályázat tapasztalatai:

A „Magyar Falu Program” keretében 2021 tavaszán meghirdetett a „Felelős állattartás elősegítése” című pályázaton Nyúl község a nyertes pályázók közé került, így megnyílt a lehetőség, hogy 1,5 millió forint értékben a község kutya illetve macska tartói önrész nélkül vegyenek igénybe állatorvosi szolgáltatást kedvenceiknek ivartalanítása, veszettség elleni oltása, illetve mikrochipes megjelölése vonatkozásában.

A pénzügyi keret 36 nyúli kutya illetőleg macska tulajdonos előzetes igényét tudta volna fedezni a kalkuláció szerint. Sajnálatos, hogy az ingyenes szolgáltatást elnyerő 36 személy közül csak 23 élt a lehetőséggel 2022 júliusáig, de még ők sem vették igénybe az összes, előzetesen kért állatorvosi szolgáltatást.

Mivel a 1.5 millió forintos önkormányzati pályázati keretnek csak kevesebb mint felére tartottak igényt, ezért az eredeti igénybejelentők ismételt kiértékelésre kerültek, illetve az akkori lehetőségről lemaradó, de az igénylistán szereplő sorban következő állattartóknak ismét megnyitották a lehetőséget. Ennek megfelelően újabb műtéteket, oltást és chippelést végeztem illetve végzek a regisztrált gazdik állatai részére.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!
dr. Rácz Elemér állatorvos